

Олійник Ю.С., магістрант,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ЗАПРОВАДЖЕННЯ НОВОЇ МОДЕЛІ РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

Аналіз енергетичного ринку України дозволяє зробити висновок, що енергетична галузь економіки України володіє значним потенціалом і має для цього достатній ресурс, а головне, є конкурентоздатною. Основними причинами критичної ситуації на енергетичному ринку є багаторічне зволікання з реформуванням енергетичного сектору, низький рівень ефективності виробництва та споживання електроенергії, монополізація певних секторів енергетичного ринку, суттєва зношеність основних виробничих фондів.

Ринок електроенергії в Україні з 1996 року побудований за моделлю «єдиного пулу», або «єдиного покупця». [1] Генеруючі компанії виробляють електроенергію і продають її ДП «Енергоринок», який надалі продає її розподільчим компаніям (обленерго і незалежним постачальникам). Далі обленерго та незалежні постачальники розподіляють електроенергію між роздрібними та великими промисловими споживачами. Поточна модель оптового ринку електроенергії має певні недоліки, такі як відсутність прямих контрактів з виробниками, що обмежує конкуренцію в сфері роздрібного постачання, а також те, що рядовий споживач не може вимагати високої якості енергопостачання та не може змінити постачальника. До того ж недоотримання генеруючими компаніями коштів за вироблену електроенергію не дозволяє їм модернізувати їх потужності.

З огляду на це, 13 квітня 2017 року Верховною Радою України прийнято в другому читанні Закон України [2], який передбачає перехід до нової моделі, побудованої на двосторонніх договорах та балансуєчому ринку. Ринок буде складатися з енергетичної біржі, балансуєчого ринку і двосторонніх договорів, які укладаються поза біржою. Активним учасником ринку також є системний оператор. Складність цієї моделі полягає в тому, що через можливість учасників ринку укласти контракти безпосередньо між собою, обсяги, зазначені в контрактах, мають бути узгоджені з роботою системи у реальному часі, а це потребує запровадження складного сучасного технічного обладнання. Протягом встановленого терміну мають бути вирішені необхідні технічні, економічні, законодавчі та соціальні питання щодо належного та прозорого функціонування електроенергетичного ринку України.

Порівнюючи діючу та нову моделі енергоринку, можна відмітити, що для лібералізації ринку електроенергії Україні є необхідним запровадження двосторонніх договорів для всіх суб'єктів ринку, системи ціноутворення попиту-пропозиції на ринку «на добу наперед», розрахунку та оплати вартості відхилень фактичних обсягів купівлі-продажу електроенергії проти заявлених для постачальників та інших виробників.

Висновок. Реформування ринку електричної енергії дозволить розвивати суміжні ринки (паливних ресурсів, ринку праці, економічного ринку, важкої промисловості), посилить енергетичну безпеку, стимулюватиме інвестиції у нові технології, підвищить конкуренцію між товаровиробниками, дозволить модернізувати, провести реконструкцію існуючих або будівництво нових генеруючих потужностей, що в свою чергу дозволить зменшити вплив на навколишнє середовище, а також дозволить експортувати електричну енергію до країн Європи.

Список використаних джерел:

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про забезпечення роботи оптового ринку електричної енергії України» від 19.02.1996 № 207.
2. Про ринок електричної енергії України [Електронний ресурс] : Проект закону України від 21.04.2016 № 4493. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58829 – Заголовок з екрана.